

EUROPEAN ANTI POVERTY NETWORK

Plzeň, sál Zastupitelstva Plzeňského kraje, 24. 6. 2010
Předlužení – jedna z příčin chudoby
9. kulatý stůl – diskusní fórum k otázkám předlužení občanů

Přítomni: viz prezenční listina

Program:

- 1) MUDr. Milena Černá, předsedkyně EAPN ČR – **úvod, rámec Evropského roku 2010 proti chudobě a sociálnímu vyloučení**
- 2) Dagmar Terelmešová, členka Rady Plzeňského kraje pro oblast sociálních věcí – **možnosti krajské samosprávy** v boji proti předlužení
- 3) Ing. Aneta Hornychová, ing. Ivo Noveský, Cofet, a.s. – **projekty finanční gramotnosti** podporované ESF a MŠMT z operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, pozvání na soutěž pro studenty středních škol v roce 2011
- 4) Mgr. Lukáš Curylo, ředitel Diecézní charity ostravsko-opavské:
Opatření proti zadlužování občanů v ČR:
 1. finanční vzdělávání, finanční gramotnost (peněžní, cenová, rozpočtová) – děti v základních a středních školách (metodika existuje, je třeba ji umět využívat; proto současně vzdělávání pedagogů) i dospělých (není dosud metodika) – *MŠMT – metodické vedení, nová kurikula na VŠ, obchodních akademiích a dalších typech škol*
 2. šíření informací o finančních produktech a jejich nebezpečích pro klienty (s využitím příkladů z praxe, více než polovina občanů nerozumí závazkům spojeným s půjčkami) – *veřejná správa, NNO, občanské poradny*
 3. rozšíření sítě finančního a dluhového poradenství – i terénní práce, zvláště v rizikových lokalitách, včetně finančního zajištění činnosti, která se osvědčuje; celoživotní vzdělávání poradců a sociálních pracovníků – *MPSV, kraje, obce, NNO*
 4. omezení reklamy (podobně jako u alkoholu; také vytipování lokalit, kde reklamu nelze umístit, nezabývat se však antireklamou) – *média, místní autority, Rada pro rozhlasové a televizní vysílání*
 5. omezení smluvní volnosti (povinné zjišťování bonity klienta, zákaz rozhodčích doložek u fyzických osob, zavedení licence pro půjčování peněz, sledovat propojení půjčovatелů peněz a dalších institucí, např. exekutorů!) – *MF a MPO, soudy (jsou precedenty, např. že soud zrušil rozhodčí doložku)*
 6. centrální rejstřík dlužníků (existuje, ale roztržštěný) – *řešit, kdo by měl být jeho správcem*
 7. potírání lichvy – není stanovena maximální výše úroku, tím se lichva obtížně prokazuje; legislativa je bezzubá – *MS, MF, MPO*
 8. etický kodex poskytovatelů finančních půjček jako výraz seriózního podnikání (zamezit zneužívání lidí v obtížných životních situacích, jako jsou nezaměstnaní, lidé s nízkým vzděláním, starší lidé, lidé se zdravotním postižením; dohodnout hranice, za které nelze vstoupit) – *vést jednání s poskytovateli půjček a úvěrů*
 9. zlepšení podnětů k investicím fyzických osob – obce mohou půjčovat – menší půjčky by to vyřešilo – *apel na obce, MMR*

10. zlepšení podnětů k vytváření úspor občanů – finanční rezervu na 1 – 2 měsíce má asi 50 % lidí, je také třeba počítat s tím, že delší dobu trvá, než se člověk přizpůsobí nižšímu standardu; optimální je rezerva na ½ roku – *banky, veřejná správa, NNO*
 11. novelizace zákona č. 182/2006 Sb.(insolvenční zákon) – není využitelný chudými dlužníky; rovněž novelizace zákona o spotřebitelském úvěru (nebyly začleněny všechny požadavky vyplývající ze směrnice EK), jehož novela prošla PS ČR a vstoupí v platnost 1. 1. 2011 – *MF, MPO*
 12. umožnění tzv. sociálních úvěrů jako součást boje proti dlouhodobým dluhům (navázání vybraných poskytovatelů půjček na charitativní organizaci, která jedná s dlužníkem, radí a současně v návaznosti na další instituce poskytuje jídlo a ošacení v naturáliích) – jednání s *bankami, NNO, MF, MPSV*
 13. snižování dluhů a zadluženosti definovat jako veřejný zájem (příliš mnoho lidí končí na psychiatrii) – *poslanecká sněmovna PČR, vláda ČR*
- 5) David Šmejkal, ředitel Poradny při finanční tísní v Praze: **Směrnice EK ukládá přizpůsobení národní legislativy evropskému právu ve věci spotřebitelských úvěrů** (hypotéční úvěry nejsou problémem); v právě schválené novele zákona o spotřebitelském úvěru chybí prokazování úvěryschopnosti klienta; klient sám má vycházet z rozumových úvah, je-li schopen platit, také poplatky, pokuty, přijmout sankce; novela neřeší tvorbu rezerv; poskytovatel a klient jsou v nerovnovázném postavení; informační podmínky nejsou detailně uvedeny; nejsou omezeny vázané spotřebitelské úvěry („výlety“ s nátlakem koupit zboží na půjčku); nejsou uvedeny možnosti řešení pro situace předlužení; objevují se nabídky – tzv. oddlužení uvádí dlužníka do komerční sféry, kde přibývají výdaje
 - 6) Doc. Ing. Lidmila Němcová, CSc., Křesťan a práce, členská organizace EAPN ČR – Kampaň za **dodržování principu transparentnosti a předběžné opatrnosti**; etický kodex půjčovateli peněz – i zaměstnanci se musí dozvědět, jakými zásadami se jejich zaměstnavatel řídí
 - 7) Ing. Jiří Lodr, ředitel Diecézní charity plzeňské – **příklady z praxe** jako nástroj k zlepšení porozumění diskutovaným problémům; vzdělávat děti i jejich rodiče; omezit reklamu u škol, zařízení sociální prevence a péče, ve veřejnoprávních médiích a subjektech ovládaných veřejnou správou; nominovat odborníky do mediálních rad; změnit zákon o spotřebitelském úvěru (povinnost prokázání solventnosti pro splácení, srozumitelnost smluv, bez rozhodčích doložek); bankovní úvěry se státní garancí; etika v každém ohledu; jestliže rozmnožujeme zlo přicházející z Evropy, také se musíme zajímat i o to, jak evropské země zhoubné dopady řeší
 - 8) Tereza Dvořáková, J. Machalíček, Občanská poradna Plzeň, o.s. – důležitá je podpora poradenských a preventivních zařízení, avšak na regionální úrovni je těžké dělat účinnou kampaň pro dospělé; je nutné řešit systémově a komplexně politickými a legislativními prostředky na celostátní úrovni
 - 9) PhDr. Karel Schwarz, předseda Asociace NNO v ČR – v současné době je nezbytné urychlit **jednání s politiky**; zároveň se starat o nastavení povědomí veřejnosti

Závěr:

Dnešního dne bylo dokončeno sestavení 13 opatření proti zadlužení občanů; tento „Plzeňský balíček“ bude adresován nově vytvořené vládě a Poslanecké sněmovně PČR. Další kulatý stůl – diskusní fórum k otázkám předlužení – bude věnován setkání s bankovními a nebankovními institucemi, poskytovateli půjček a úvěrů. Datum a místo setkání bude oznámeno. Noví zájemci mohou poslat svoji e-mailovou adresu na eapncr@seznam.cz - na tuto adresu zasílejte též připomínky k diskutovaným otázkám.

M. Černá, K. Schwarz, L. Krajdl, L. Kubový